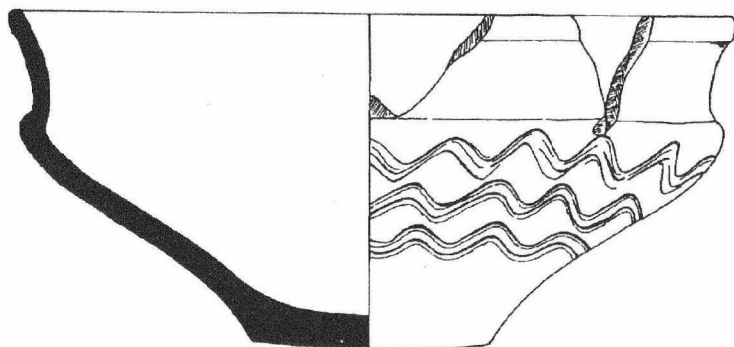

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1991

BRNO 1993

ZÁCHRANNÝ VÝZKUM V UHERSKÉM HRADIŠTI - MAŘATICÍCH (okr. Uherské Hradiště)

ROBERT SNÁŠIL, Slováké muzeum Uherské Hradiště

Lokalita se nachází v městské části Mařatice při Okružní ulici, severozápadně vedle domu č. p. 745, v poloze s pomístním jménem "Pod šibenicí" (parc. č. nezjištěno), nad starou zástavbou Mařatic s PJ Kordón, na mírném svahu přivráceném k severovýchodu. Kartografická lokalizace: Plán města Uherské Hradiště 1 : 10 000, od severního okraje 262 mm, od východního okraje 261 mm. Zájmová plocha náleží stavebníkovi panu L. Šimkovi.

V době výzkumu byla již v bývalé zahradě vyhloubena mechanizačně stavební jáma obdélníkovitého půdorysu do hloubky v rozpětí od 1,0 do 2,3 m. Po začistění profilů a dna jámy byly objeveny dva objekty (skládka lidských kostí a zbytek pece).

V západním profilu staveniště byl proříznut a zčásti zničen druhotný hromadný kostrový hrob (ossarium), sestávající z nepravidelně tvarované jámy obsahující lidské kosti pocházející z mnoha dospělých jedinců. Celé skelety pohřb neobsahoval. Naprosto převládaly dlouhé kosti, méně calvy nebo jejich zlomky, mandibuly apod. Dlouhé kosti byly uloženy v podstatě v jednom směru (JV - SZ). Tato okolnost může svědčit o zachování jisté míry piety při druhotném ukládání kosterných pozůstatků. Mocnost kostní výplně hrobu byla 65 až 70 cm, šířka 170 cm. Kromě kostí nebyly zjištěny žádné doprovodné nálezy umožňující bližší dataci. Podle charakteru nálezu, pomístního jména i historicky doložené skutečnosti o existenci městského popraviště v těchto místech, lze zvažovat jisté souvislosti. Vyloučit však nelze ani interpretaci spojující nález "ossaria" s některou z epidemií.

V severovýchodním rohu stavební jámy byl prozkoumán ze dvou třetin ještě zachovalý zbytek vypalovacího prostoru jednokomorové vtesávané tzv. polní bezroštové (chlebové?) pece. Orientace delší osy je 310° - 210°, délka zachovalé podélné osy 95 cm, max. šířka 93 cm a hloubka od povrchu v rozmezí 64 až 85 cm. Tepelně izolační vlastnosti pece původně vejčitého půdorysu byly ve dnu i stěnách komory zesíleny vložkami pískovcových kamenů překrytých hliněným výmazem. Výplň zbytku vypalovací komory tvořila v podstatě destrukce její vypálené a zřícené nadzemní hliněné kopule. Z výplně byly odebrány nálezy (inv. č. 229.163 - 229.201), z nichž keramické zlomky oxidačně i redukčně pálených tenkostěnných nádob zhotovených na rychle rotujícím nožním hrncířském kruhu umožňují datovat zánik pece okolo a do průběhu 2. poloviny 16. století. Vyzvednuty byly rovněž tři železné rombické hroty šípů do kuše, dvě ramena různých typů dvojdiálních železných udidel, hřeb s terčovitou hlavicí a hroty dalších tří hřebíků, a jedna skoba.

Rettungsgrabung in Uherské Hradiště - Mařatice (Bez. Uh. Hradiště). In der Stadtverbauung in der Lage mit der lokalen Benennung "Pod šibenici" (Unter dem Galgen) wurden bei Bauarbeiten zwei archäologische Objekte zerstört. Das erste war ein teilweise zerstörtes sekundäres Körpergrab mit unkompletten menschlichen Skeletten ohne Datierungsbefunde. Es besteht die Möglichkeit des Zusammenhanges mit dem städtischen Hinrichtungsplatz, der an diesen Stellen auch durch schriftliche Quellen belegt ist, oder mit irgendeiner Epidemie. Das weitere Objekt war der Teil eines einkammerigen (Brot- ?) Ofens, dessen Wüstung man anhand des keramischen Materials und der Eisengegenstände in den Verlauf der 2. Hälfte des 16. Jh. datieren kann.

NÁLEZ ZE STUDNY LÉKÁRNY "U ZLATÉHO PELIKÁNA" V UHERSKÉM BRODĚ (okr. Uherské Hradiště)

JIŘÍ PAVELČÍK, AÚ ČSAV BRNO

Pan Jiří Janalík mne upozornil na soubor nálezů, který byl vyzvednut při čištění (cúdění) studny v lékárně "U zlatého pelikána" v Uh. Brodě. Ta se nachází v západní polovině jižní fronty Dolního náměstí (čp. 164). Studna je umístěna ve dvorním traktu budovy v západním křídle hospodářských a provozních místností.

Studna kruhovitého ústí má průměr cca 200 cm a je hluboká 15 m. Je roubena z lomového kamene. Nad mísovitě probraným dnem jsou umístěny dva čtvercové rámy (údajně dubové), vázané na kant. Sloupec vody dosahuje výše 10 m. V době cúdění byla studna do výšky 420 cm zaplněna kaly, z nichž byla vyzvednuta keramika, sklo a dřevěné předměty.

Z nálezů je nutno upozornit na fajansový džbán datovaný nápisem do roku 1734; fajansovou holbu se dvěma ptáčky; fajansové zasypávátko podpisů; rozsáhlý soubor hrnčiny - mísa s kukačkovou a trákasovou výzdobou, zadymovaná mísa s vyhlazovanou výzdobou, forma na bábovku s rytou výzdobou, glazované džbány, glazované a režné hrnce. Skleněné a kameninové láhve na minerální vody (Luhačovice a Mariánské Lázně) kladou horní hranici souboru k roku 1860. Nečekaný je nález fajky z ořechového dřeva vykládané perletí a lékárnické nožovité stěrky z jalovcového dřeva s malovanou rukojetí. Pozlacené větvičky jmelí dokládají průnik tohoto vánočního zvyku do městského prostředí na Moravě již v druhé polovině 19. stol.

Funde aus dem Brunnen der Apotheke "U zlatého pelikána" (Beim goldenen Pelikan) in Uherský Brod (Bez. Uh. Hradiště). Beim Reinigen des Brunnens in der Apotheke "U zlatého pelikána" wurde aus den Schlammansätzen eine Reihe von Gegenständen gehoben: Fayencen (z. B. ein mit dem Jahre 1734 datierter Krug), Keramik- und Steingut, Glas sowie Holzgeräte. Diese datieren den Sedimentationsvorgang in den Zeitabschnitt von 1730 - 1870. Überraschend ist der Fund von vergoldeten Mistelzweigen, die das Auftreten dieser Weihnachtsgepflogenheit im städtischen Milieu in Mähren bereits in der zweiten Hälfte des 19. Jh. belegen.

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1991

Vydává: Archeologický ústav Akademie věd ČR Brno
Královopolská 147

Odpovědný redaktor: Dr. Jaroslav Tejral

Redakce: Dr. Eduard Droberjar (vedoucí redaktor)
Dr. Lumír Poláček, Dagmar Vorlíčková

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: A. Krechlerová a autoři příspěvků

Na titulním listě: germánská miska ze 2. stol. z Dubňan

Tisk: Tiskárna Gloria, Rosice u Brna

Evidenční číslo: ÚVTEI-73332

Vydáno jako rukopis: 450 kusů